

Warszawa, 28-11-2022 r.

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Marcin Wiącek

II.510.1061.2019.PZ

Pan

Zbigniew Ziobro

Minister Sprawiedliwości

Prokurator Generalny

Wielce Szanowny Panie Ministrze,

w sferze mojego zainteresowania pozostaje problematyka dotycząca potrzeby rozbudowy i usprawnienia systemu środków zabezpieczających. W dniu 29 października 2020 r. Rzecznik Praw Obywatelskich zwrócił się do Pana Ministra z wystąpieniem generalnym, w ramach którego poruszony został:

1. Problem sprawców całkowicie niepczytalnych, wobec których sąd umorzył postępowanie karne i zastosował wolnościowe środki zabezpieczające, które okazały się następnie niewystarczające, a które nie mogą w postępowaniu wykonawczym zostać zamienione na środek izolacyjny w postaci pobytu w zakładzie psychiatrycznym oraz propozycja w tym zakresie wprowadzenia do systemu środków zabezpieczających nowego, probacyjnego środka zabezpieczającego w postaci pobytu w zakładzie psychiatrycznym (orzecanego przez sąd wykonawczy).
2. Problem osadzonych w zakładach karnych skazanych, u których doszło do pogorszenia stanu zdrowia psychicznego już po popełnieniu przestępstwa w

stopniu, który uniemożliwia dalsze wykonywanie kary pozbawienia wolności, a do których nie znajduje zastosowanie ustawa z dnia 22 listopada 2013 r. o postępowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi stwarzających zagrożenie życia, zdrowia lub wolności seksualnej innych osób (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 1689) oraz propozycja w tym zakresie rozbudowania przesłanek obligatoryjnego odroczenia wykonania kary oraz obligatoryjnej przerwy w karze o możliwość ich wykonywania poprzez pobyt w zakładzie psychiatrycznym (z zachowaniem standardów wyznaczonych przez orzecznictwo ETPC).

- 3.** Problem wykonywania tymczasowego aresztowania wobec osób dotkniętych chorobą psychiczną i upośledzeniem umysłowym, w tym braku uregulowań dotyczących sposobu wykonywania tymczasowego aresztowania w szpitalu pozawięziennym oraz propozycja przyjęcia stosownych uregulowań ustawowych i podustawowych w rzeczonym zakresie.
- 4.** Problem braku aktu normatywnego stanowiącego jednolity regulamin wykonywania środków zabezpieczających oraz kształtowania konstytucyjnych praw osób, wobec których stosowany jest środek zabezpieczający pobytu w zakładzie psychiatrycznym, przez akty prawa wewnętrznego, w tym regulamin przygotowany każdorazowo przez dyrektora konkretnego zakładu psychiatrycznego oraz propozycja przyjęcia stosownych uregulowań ustawowych i podustawowych w tym zakresie.
- 5.** Problem braku spójności procedur karnej i cywilnej dotyczących umieszczania osób, wobec których orzeczony został w postępowaniu karnym środek zabezpieczający pobytu w zakładzie psychiatrycznym, w domach pomocy społecznej oraz propozycję przeniesienia tej procedury do postępowania karnego poprzez wprowadzenie instytucji warunkowego zwolnienia z pobytu w zakładzie psychiatrycznym i umieszczenia w domu pomocy społecznej, o czym orzekać powinien w fazie wykonawczej postępowania karnego sąd wykonujący środek zabezpieczający.

6. Problem właściwości sądu i miejsca odbywania posiedzeń sądu w sprawach dotyczących wykonywania środka zabezpieczającego przez propozycja w tym zakresie ustanowienia możliwości odbywania posiedzeń w zakładzie psychiatrycznym.

Postulaty i rekomendacje wskazane w powołanym na wstępie wystąpieniu generalnym, składają się na obszerną reformę systemu stosowania środków zabezpieczających w Polsce. Zarówno na gruncie ustawy z dnia 5 sierpnia 2022 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny wykonawczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1855) wprowadzającej szeroką reformę Kodeksu karnego wykonawczego, jak i na gruncie uchwalonej przez Sejm RP w dniu 7 lipca 2022 r. (druk sejmowy nr 2024) ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw, żadna z wyszczególnionych w wystąpieniu generalnym Rzecznika Praw Obywatelskich propozycji legislacyjnych nie została uwzględniona.

Jestem głęboko przekonany, że wskazana w wystąpieniu generalnym z dnia 29 października 2020 r. reforma środków zabezpieczających jest obecnie konieczna, co dobitnie pokazują opisane w nim praktyczne problemy w stosowaniu środków zabezpieczających.

Zwracam się zatem z uprzejmą prośbą o wyrażenie przez Pana Ministra stanowiska wobec przedłożonych postulatów i poinformowanie mnie o jego treści. Deklaruję zarazem gotowość dalszej współpracy w omawianej materii.

Z wyrazami szacunku

Marcin Wiącek

Rzecznik Praw Obywatelskich

/-podpisano elektronicznie/

Załącznik: wystąpienie Rzecznika Praw Obywatelskich z dnia 29 października 2020 r. (nr II.510.1061.2019.PZ).